

Oponentský posudek na bakalářskou práci Víta Ulmana
Právo a trest v období Válčících států a na počátku císařské Číny: Ideál a realita

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je konfrontace pojetí psaného práva v normativních textech klasického období, v první řadě v základních legistických textech *Shāngjūnshū* a *Hánfēizǐ*, a jeho skutečné aplikace doložené či aspoň v obrysech vyvstávající z velice zlomkovitě zachovaných zákoníků a souvisejících textů z doby dynastie Qín a Hàn, opsaných na bambusových úštěpcích a odkrytých archeology.

Autor prokázal základní orientaci v problematice, schopnost pracovat s prameny i sekundární literaturou. Práce je vystavěna logicky, řešená otázka je smysluplná a zpracování přes všechny případné vady vede k zajímavým, byť nikoli zcela nečekaným závěrům. Formulační stránka textu je průměrná (viz níže).

Negativním rysem práce je její formální zpracování, působící uspěchaně. Práce obsahuje nepřipustný počet překlepů, resp. nedoklepů a prohřešků proti pravopisu (čárky!), čínské termíny, výrazy a jména jsou často nesystematicky ponechány bez znaků, mnohdy i tam, kde by byly skutečně zapotřebí, autor místy používá japonských znaků místo čínských. Úprava je nepřehledná především tam, kde se hromadí citace staročínských spisů; dlouhé odstavce ve znacích jsou někdy až zbytečné, a pokud je vůbec v takových případech nutné uvádět originál, bylo by možná lepší jej umístit např. do poznámek pod čarou. Podobně je práce poznamenána formulačně a stylisticky – text je sice jasný, leč dosti neopracovaný, dlouhohdechý, přechody od věty k větě a od myšlenky k myšlence jsou značně náhlé a působí až „náčrtově“.

Po stránce obsahu a výstavby lze vytknout určitou nepropracovanost a zkratkovitost, a to i s ohledem na to, že se jedná o práci bakalářskou. Představení legismu je příliš stručné (čítá v podstatě sedm stránek, a to z nemalé části zaplněných citacemi!) a ne zcela vyvážené, takže nevyhovuje plně danému účelu: vzhledem k tomu, že jde o zrcadlo, vůči němuž se promítají autentické legální texty, bylo by záhodno normativním textům věnovat větší a soustavnější pozornost, citace, jsou-li vůbec na tak malé ploše v takové míře rozumné (zejména Hánův životopis je zde nadbytečný), vybírat pečlivěji a reprezentativněji. Podobně tak srovnání se situací ve státě Čü a za dynastie Hàn mohlo být přece jen lépe rozvedené (dohromady tři strany), jakkoli hraje doplňující roli. Nakonec i bibliografie je dosti skromná, přestože problematika zákonů ve staré Číně není téma, kterému by nebyla ve světové sinologii věnována pozornost.

Přestože autor prokázal schopnosti kriticky pracovat se staročínskými prameny i se sekundární

literaturou a správně vystavět odborný text, takže jeho práce splňuje patřičné požadavky, vzhledem ke kvalitě zpracování navrhuji hodnocení velmi dobře.

Témata k diskusi: možnost zasazení problematiky do širšího komparativního rámce (poměr normativních „legistických“ textů a legální praxe v archaických kulturách, případně obecně vztah normativních textů a praxe, srovnání fungování práva ve starých kulturách), otázka „zvykového práva“ aristokratického (i v souvislosti s konfuciánským pojetím společnosti) i plebejského a jeho vztahu k psanému právu v byrokratickém státě.

V Praze 3. září 2011

Lukáš Zádrapa